

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2009. gada 2. decembrī *

Lieta C-89/08 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2008. gada 26. februārī iesniedza

Eiropas Komisija, ko pārstāv V. di Buči [*V. Di Bucci*] un N. Kāns [*N. Khan*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pārējie lietas dalībnieki:

Īrija, ko pārstāv D. O'Hagans [*D. O'Hagan*], pārstāvis, kam palīdz P. Makgerijs [*P. McGarry*], *BL*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

Francijas Republika, ko pārstāv Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un A. L. Vendrolīni [*A.-L. Vendrolini*], pārstāvji,

* Tiesvedības valoda — franču, angļu un itāļu.

Itālijas Republika, ko pārstāv R. Adams [*R. Adam*], pārstāvis, kam palīdz Dž. Ajello [*G. Aiello*], *avvocato dello Stato*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

Eurallumina SpA, Portoskūzo [*Portoscuoso*] (Itālija), ko pārstāv R. Dentons [*R. Denton*], *solicitor*,

Aughinish Alumina Ltd, Eskitona [*Askeaton*] (Īrija), ko pārstāv Dž. Hendols [*J. Handoll*] un K. Votersons [*C. Waterson*], *solicitors*,

prasītājas pirmajā instancē.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] un E. Levits, tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], P. Kūris [*P. Kūris*] (referents), E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], U. Lehmušs [*U. Lõhmus*], A. O'Kīfs [*A. O'Caomh*] un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],
sekretārs H. fon Holšteins [*H. von Holstein*], sekretāra palīgs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 24. marta tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2009. gada 12. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu apelācijas sūdzību Eiropas Kopienu Komisija lūdz atcelt Pirmās instances tiesas 2007. gada 12. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 un T-69/06 Īrija u.c./Komisija (turpmāk tekstā — “pārsūdzētais spriedums”), ar kuru Pirmās instances tiesa atcēla Komisijas 2005. gada 7. decembra Lēmumu 2006/323/EK saistībā ar Francijas, Īrijas un Itālijas īstenoto atbrīvojumu no akcīzes nodokļa minerāleļļām, ko attiecīgi Gardānas reģionā, Šenonas reģionā un Sardinijā izmanto par kurināmo alumīnija oksīda ražošanā (OV 2006, L 119, 12. lpp.; turpmāk tekstā — “strīdīgais lēmums”).

Atbilstošās tiesību normas

Direktīvas attiecībā uz akcīzes nodokli minerāleļļām

- 2 Attiecībā uz akcīzes nodokli minerāleļļām ir pieņemtas vairākas direktīvas, proti, Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīva 92/81/EEK par akcīzes nodokļu struktūru saskaņošanu attiecībā uz minerāleļļām (OV L 316, 12. lpp.), Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīva 92/82/EEK par minerāleļļām uzlikto akcīzes nodokļu likmju tuvināšanu (OV L 316, 19. lpp.) un Padomes 2003. gada 27. oktobra Direktīva 2003/96/EK, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 51. lpp.), ar kuru no 2003. gada 31. decembra tika atceltas Direktīvas 92/81 un 92/82.

- 3 Direktīvas 92/81 8. panta 4. punktā Eiropas Savienības Padomei ir paredzētas tiesības atļaut dalībvalstij pēc Komisijas priekšlikuma ieviest atbrīvojumus no akcīzes nodokļa vai pazeminātās akcīzes nodokļa likmes, kas nav paredzēti šajā direktīvā.
- 4 Direktīvas 2003/96 2. panta 4. punkta b) apakšpunkta otrajā ievilkumā ir paredzēts, ka tā neattiecas uz energoproduktu divējādu izmantošanu, proti, ja tos izmanto gan par kurināmo, gan citiem nolūkiem, kas nav izmantošana par degvielu vai kurināmo. Tādējādi kopš 2004. gada 1. janvāra — dienas, kad šo direktīvu varēja sākt piemērot, — vairs nepastāv minimālā akcīzes nodokļa likme mazutam, kas tiek izmantots alumīnija oksīda ražošanā. Turklāt Direktīvas 2003/96 18. panta 1. punktā dalībvalstīm ir dotas tiesības pēc Padomes iepriekšējas pārbaudes līdz 2006. gada 31. decembrim turpināt piemērot šīs direktīvas II pielikumā — kurā ir minēti atbrīvojumi no akcīzes nodokļiem mazutam, kas tiek izmantots par kurināmo alumīnija oksīda ražošanā Gardānas reģionā, Šenonas reģionā un Sardinijā, — noteikto nodokļu likmju samazināšanu vai atbrīvojumus.

Regula (EK) Nr. 659/1999

- 5 Atbilstoši Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88. panta] piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), 1. panta b) punktam, “pastāvošais atbalsts” ir:

“[..]

- v) atbalsts, ko uzskata par pastāvošu atbalstu, jo ir iespējams konstatēt, ka tā ieviešanas laikā tas nav bijis atbalsts, bet pēc tam kopējā tirgus attīstības dēļ — dalībvalstij neieviešot izmaiņas — tas kļuvis par atbalstu. Ja daži pasākumi kļūst par

atbalstu tādēļ, ka Kopienas tiesību akti nosaka kādas darbības liberalizāciju, tad pēc datuma, kas noteikts liberalizācijai, šādus [pasākumus neuzskata] par pastāvošu atbalstu”.

Prāvas priekšvēsture

- 6 Īrijā, Itālijas Republikā un Francijas Republikā atbrīvojums no akcīzes nodokļa tiek piemērots minerāleļļām, kas tiek izmantotas alumīnija oksīda ražošanā attiecīgi Šenonas reģionā kopš 1983. gada, Sardīnijā kopš 1993. gada un Gardānas reģionā kopš 1997. gada (turpmāk tekstā — “strīdīgie atbrīvojumi”).
- 7 Strīdīgie atbrīvojumi tika atļauti attiecīgi ar Padomes 1992. gada 19. oktobra Lēmumu 92/510/EEK, ar kuru dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas 92/81/EEK 8. panta 4. punktā paredzēto procedūru arī turpmāk ir atļauts piemērot pastāvošās pazeminātās akcīzes nodokļa likmes vai atbrīvojumus no akcīzes nodokļa dažām minerāleļļām, ja tās izmanto īpašiem mērķiem (OV L 316, 16. lpp.), Padomes 1993. gada 13. decembra Lēmumu 93/697/EK, ar kuru dažām dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas 92/81/EEK 8. panta 4. punktā paredzēto procedūru ir atļauts piemērot vai turpināt piemērot pazeminātās akcīzes nodokļa likmes vai atbrīvojumus no akcīzes nodokļa dažām minerāleļļām, ja tās izmanto īpašiem mērķiem (OV L 321, 29. lpp.), un Padomes 1997. gada 30. jūnija Lēmumu 97/425/EK, ar kuru dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvā 92/81/EEK paredzēto procedūru ir atļauts piemērot vai turpināt piemērot pastāvošās pazeminātās akcīzes nodokļa likmes vai atbrīvojumus no akcīzes nodokļa dažām minerāleļļām, ja tās izmanto īpašiem mērķiem (OV L 182, 22. lpp.). Atļauju piemērot strīdīgos atbrīvojumus Padome pagarināja vairākas reizes, pēdējo reizi ar Padomes 2001. gada 12. marta Lēmumu 2001/224/EK par akcīzes nodokļa likmju samazināšanu un par šā nodokļa atbrīvojumiem dažām īpašiem mērķiem lietojamām minerāleļļām (OV L 84, 23. lpp.) — līdz 2006. gada 31. decembrim.
- 8 Lēmuma 2001/224 pamatojuma piektajā punktā tika norādīts, ka šis lēmums neattiecas uz to procedūru iznākumu, kas var tikt uzsāktas attiecībā uz vienotā tirgus darbības

traucējumiem, it īpaši saskaņā ar EKL 87. un EKL 88. pantu, un ka tas neatbrīvo dalībvalstis no pienākuma saskaņā ar EKL 88. pantu paziņot Komisijai par potenciālajiem valsts atbalsta gadījumiem.

9 Ar trīs 2001. gada 30. oktobra lēmumiem Komisija uzsāka EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru attiecībā uz katru no stridīgajiem atbrīvojumiem. Šīs procedūras beigās Komisija pieņēma stridīgo lēmumu, saskaņā ar kuru:

— līdz 2003. gada 31. decembrim piešķirtie Francijas Republikas, Īrijas un Itālijas Republikas atbrīvojumi no akcīzes nodokļa smagajai dīzeļdegvielai, ko izmanto alumīnija oksīda ražošanā, ir uzskatāmi par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē;

— laikposmā no 1990. gada 17. jūlija līdz 2002. gada 2. februārim piešķirtais atbalsts tiktāl, ciktāl tas nav saderīgs ar kopējo tirgu, nav jāatgūst, jo tā atgūšana būtu pretrunā Kopienu tiesību vispārīgajiem principiem;

— atbalsts, kas ir piešķirts laikposmā no 2002. gada 3. februāra līdz 2003. gada 31. decembrim, nav saderīgs ar kopējo tirgu EKL 87. panta 3. punkta izpratnē tiktāl, ciktāl saņēmēji nav maksājuši nodokļa likmi EUR 13,01 par smagās dīzeļdegvielas 1000 kg, un

— šis pēdējais minētais atbalsts ir jāatgūst.

- 10 Strīdīgajā lēmumā Komisija uzskatīja, ka strīdīgie atbrīvojumi bija jāuzskata par jaunu, nevis jau pastāvošu atbalstu Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta izpratnē. Šādu vērtējumu tā pamatoja it īpaši ar to, ka strīdīgie atbrīvojumi nepastāvēja pirms EK līguma spēkā stāšanās attiecīgajās dalībvalstīs, ka tie nekad nav tikuši izvērtēti vai atļauti, pamatojoties uz noteikumiem par valsts atbalstu, un ka par tiem nekad nav ticis paziņots.
- 11 Turklāt strīdīgā lēmuma pamatojuma 69. punktā Komisija ir apstiprinājusi, ka Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkts šajā gadījumā nav piemērojams.
- 12 Paskaidrojusi, kādā mērā attiecīgie atbalsti nav saderīgi ar kopējo tirgu, Komisija uzskatīja, ka, ņemot vērā lēmumus par atbrīvojumiem un to, ka šie lēmumi tika pieņemti pēc pašas Komisijas priekšlikuma, nesaderīgo atbalstu — kas tika piešķirti pirms 2002. gada 2. februāra, proti, datuma, kad *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* tika publicēti lēmumi par EKL 88. panta 2. punktā paredzētās procedūras uzsākšanu — atgūšana būtu pretrunā tiesiskās palāvības aizsardzības un tiesiskās drošības principiem.

Pirmās instances tiesā celtā prasība un pārsūdzētais spriedums

- 13 Ar prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti attiecīgi 2006. gada 16., 17. un 23. februārī, Itālijas Republika, Īrija, Francijas Republika, *Eurallumina SpA* un *Aughinish Alumina Ltd* cēla prasības pilnībā vai daļēji atcelt strīdīgo lēmumu. Dažādās lietas tika apvienotas mutvārdu procesa un sprieduma taisīšanas nolūkā.
- 14 Saskaņā ar pārsūdzēto spriedumu prasītājas savu prasību pamatošanai būtībā bija izvirzījušas pavisam 23 pamatus, kas it īpaši izriet no strīdīgo atbrīvojumu kļūdainas kvalifikācijas par jauniem atbalstiem, kaut arī tie bija jau pastāvoši atbalsti, kā arī

tiesiskās paļāvības aizsardzības, tiesiskās drošības, saprātīga termiņa ievērošanas, spēkā esamības prezumpcijas, *lex specialis derogat legi generali*, lietderīgas iedarbības un labas pārvaldības principu pārkāpuma. Tāpat tika izvirzīti arī EKL 87. panta, kā arī pienākuma norādīt pamatojumu attiecībā uz šī panta piemērošanu pārkāpumi.

- 15 Tomēr pārsūdzētā sprieduma 46. punktā Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka, neraugoties uz to, ka tikuši izvirzīti šie pamati, tā šajā gadījumā uzskata par atbilstošu pēc savas ierosmes izvirzīt pamatu, kas attiecas uz pamatojuma neesamību strīdīgajā lēmumā attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērošanu.
- 16 Šajā sakarā, pārsūdzētā sprieduma 47. punktā atgādinājusi, ka pamatojuma trūkums vai tā nepietiekamība ir absolūts pamats, kurš Kopienu tiesai ir jāizvirza pēc savas ierosmes, un šī sprieduma 48. un 49. punktā minējusi judikatūru attiecībā uz pienākuma norādīt pamatojumu Kopienu aktam apjomu, Pirmās instances tiesa minētā sprieduma 52. un 53. punktā ir norādījusi, ka Komisija strīdīgajā lēmumā ir izvērtējusi, vai attiecīgie atbrīvojumi ir uzskatāmi par jaunu vai jau pastāvošu atbalstu, bet attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunktu, nepaskaidrojot iemeslus, norādījusi tikai, ka šajā gadījumā tas nav piemērojams.
- 17 Pārsūdzētā sprieduma 56.–63. punktā Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka šīs lietas īpašie apstākļi tomēr uzliek par pienākumu izvērtēt jautājumu par to, vai strīdīgos atbrīvojumus var uzskatīt par pastāvošu atbalstu tāpēc, ka tie nebija uzskatāmi par atbalstu to spēkā stāšanās brīdī, bet kļuva par tādu vēlāk sakarā ar kopējā tirgus attīstību un attiecīgās dalībvalstis attiecībā uz tiem nebija izdarījušas nekādus grozījumus. Tādējādi tā ir uzskatījusi, ka Komisijai strīdīgajā lēmumā bija jāsniedz pietiekams juridiskais pamatojums Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta piemērojamībai.

- 18 Šīs lietas īpašie apstākļi būtībā ir izklāstīti pārsūdzētā sprieduma 56.–62. punktā, un tie ir šādi.
- 19 Pirmkārt, vairākos lēmumos, ar kuriem tika atļauti strīdīgie atbrīvojumi, ir norādīts, ka Komisija atzīst, ka šie atbrīvojumi neizkropļo konkurenci un nerada šķēršļus iekšējā tirgus efektīvai darbībai. Tomēr nekas strīdīgajā lēmumā neliek domāt, ka jēdzienam “konkurences izkropļošana” nodokļu jomā ir cita nozīme nekā valsts atbalsta nozarē. Tāpat daudzos no šiem lēmumiem ir minēts, ka Komisija regulāri pārbaudīs attiecīgos atbrīvojumus, lai nodrošinātu to saderību ar iekšējā tirgus darbību un citiem Līguma mērķiem.
- 20 Otrkārt, strīdīgā lēmuma pamatojuma 97. punktā Komisija vismaz ir atzinusi, ka šie lēmumi par atbrīvojumu atļaušanu, kas tika pieņemti pēc pašas Komisijas priekšlikuma, varēja ļaut domāt, ka strīdīgos atbrīvojumus to spēkā stāšanās brīdī nevarēja kvalificēt kā valsts atbalstu. Tas, ka šis pamatojuma punkts ir iekļauts daļā, kas attiecas uz atbalsta atgūšanu, nevar mazināt tā piemērojamību.
- 21 Treškārt, Padome strīdīgos atbrīvojumus atļāva un to termiņus secīgi pagarināja pēc Komisijas priekšlikuma un nevienā lēmumā, izņemot Lēmumu 2001/224, nav minētas iespējamās pretrunas ar noteikumiem valsts atbalsta jomā. Turklāt strīdīgā lēmuma pamatojuma 96. punktā Komisija pati ir uzsvērusi, ka ieinteresētās personas nevar iedomāties, ka Komisija varētu iesniegt Padomei ar Līguma noteikumiem nesaderīgus priekšlikumus.
- 22 Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 64. punktā ir secinājusi, ka Komisija nav izpildījusi ar EKL 253. pantu tai uzlikto pienākumu norādīt pamatojumu attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērošanu šajā lietā.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 23 Komisija lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu, nodot lietu atpakaļ Pirmās instances tiesai jaunai izskatīšanai un atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem abās instancēs pieņemšanu.
- 24 Francijas Republika, Īrija, Itālijas Republika, *Eurallumina SpA* un *Aughinish Alumina Ltd* lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 25 Pakārtoti *Eurallumina SpA* lūdz Tiesu gadījumā, ja tā atbalstīs apelācijas sūdzības sesto pamatu — saskaņā ar kuru Pirmās instances tiesa nebija tiesīga atcelt strīdīgo lēmumu daļā, kurā formālās pārbaudes procedūra tika paplašināta attiecībā uz strīdīgajiem atbrīvojumiem, kas tika piešķirti pēc 2003. gada 31. decembra — atcelt pārsūdzēto spriedumu vien daļā, kas attiecas uz šo jautājumu.

Par apelācijas sūdzību

- 26 Savas prasības atcelt pārsūdzēto spriedumu un nodot lietu atpakaļ Pirmās instances tiesai pamatošanai Komisija izvirza sešus pamatus.
- 27 Pirmais pamats būtībā izriet no tā, ka Pirmās instances tiesa ir pārsniegusi savas pilnvaras, pēc savas ierosmes izvirzot pamatu par pamatojuma neesamību strīdīgajā lēmumā. Otrais pamats izriet no sacikstes principa un tiesību uz aizstāvību pārkāpuma. Trešais pamats attiecas uz EKL 230. un 253. panta, skatītu kopā ar EKL 88. pantu un noteikumiem, kas regulē tiesvedības norisi lietās par valsts atbalstu, pārkāpumu. Ceturtais un piektais pamats būtībā izriet no tā, ka Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi EKL 253. pantu tiktāl, ciktāl tā kļūdaini ir uzskatījusi, ka Komisija nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta piemērojamību. Sestā pamata mērķis ir panākt, lai tiktu atzīts, ka

Pirmās instances tiesa nevarēja atcelt strīdīgo lēmumu daļā, kurā formālās pārbaudes procedūra tika paplašināta attiecībā uz strīdīgajiem atbrīvojumiem, kas tika piešķirti pēc 2003. gada 31. decembra.

Par pirmo apelācijas sūdzības pamatu, kas izriet no tā, ka Pirmās instances tiesa ir pārsniegusi savas pilnvaras, pēc savas ierosmes izvirzot pamatu par pamatojuma neesamību strīdīgajā lēmumā

Lietas dalībnieku argumenti

- 28 Pirmais apelācijas sūdzības pamats ir sadalīts divās daļās. Pirmajā daļā Komisija apgalvo, ka, pēc savas ierosmes izvirzot pamatu, kas izriet no pamatojuma neesamības strīdīgajā lēmumā, Pirmās instances tiesa ir pārsniegusi lietas dalībnieku noteiktās strīda robežas, pārkāpusi dispozitivitātes principu, lēmusi *ultra petita* un tādējādi pārsniegusi savu kompetenci un pieļāvusi procesuālu pārkāpumu, negatīvi ietekmējot Komisijas intereses.
- 29 Šo iebildumu pamatošanai Komisija apgalvo, ka pamats, ko Pirmās instances tiesa izvirzījusi pēc savas ierosmes, ir pilnīgi nesaistīts ar 23 pamatiem, kurus atbildētājas izvirzīja pirmajā instancē, kā arī ar faktiem, kas izriet no piecu apvienoto lietu materiāliem, kuros nav minēts neviens apstāklis, kas ļautu domāt, ka strīdīgie atbrīvojumi to piešķiršanas brīdī nebija uzskatāmi par atbalstu, bet kļuva par tādu vēlāk sakarā ar kopējā tirgus attīstību.
- 30 Pirmā pamata otrajā daļā Komisija apgalvo, ka pēc Pirmās instances tiesas ierosmes izvirzītais pamats patiesībā attiecas uz strīdīgā lēmuma tiesiskumu pēc būtības, nevis uz šī lēmuma pamatojumu, jo pamatojums, kādu prasīja Pirmās instances tiesa, nebija nepieciešams ne ieinteresētajām personām, ne arī tiesai. Tādējādi Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā judikatūrā atzīto atšķirību starp pamatu, kas attiecas uz pamatojumu, un pamatu, kas attiecas uz lietas būtību, un uzņēmusies atbildētāju pirmajā instancē

uzdevumu, izvirzot pamatu, kuru tikai tās varēja izvirzīt. Tā rīkojoties, tā ir pārkāpusi, pirmkārt, EKL 230. un 253. panta kombinētos noteikumus, kā arī, otrkārt, Tiesas Statūtu 21. pantā un Pirmās instances tiesas Reglamenta 44. panta 1. punktā un 48. panta 2. punktā ietvertos noteikumus attiecībā uz pienākumu izklāstīt pamatus prasības pieteikumā, liedzot šiem noteikumiem jebkādu praktisku piemērojamību. Šie pārkāpumi ir uzskatāmi arī par procesuāliem pārkāpumiem, kas negatīvi ietekmējuši Komisijas intereses.

- 31 Atbildētājas, lai iebilstu pret šo pamatu, būtībā atgādina, ka pamatojuma neesamība, kas ir uzskatāma par būtisku formas prasību pārkāpumu, ir absolūts pamats, kas Kopienu tiesai ir jāizvirza pēc savas ierosmes. Tāpēc Pirmās instances tiesai nevar pārņemt, ka tā ir lēmusi *ultra petita*, kā arī pārkāpusi Pirmās instances tiesas Reglamenta 48. panta 2. punktā ietverto noteikumu, kas ir jāievēro nevis tiesai, bet gan prasītājam.
- 32 Turklāt, pēc atbildētāju domām, pamats, kas izriet no pamatojuma neesamības strīdīgajā lēmumā, nebija pilnīgi nesaistīts ar pamatiem, kurus bija izvirzījušas prasītājas pirmajā instancē, un lietas faktiem. Īpašie apstākļi, kurus Pirmās instances tiesa ir minējusi pārsūdzētā sprieduma 56.–62. punktā, it īpaši tika izklāstīti un apspriesti tiesvedībā Pirmās instances tiesā.
- 33 Pamats, kuru tiesa izvirzījusi pēc savas ierosmes, attiecas nevis uz materiālajām tiesībām, bet tikai uz pamatojuma neesamību. Turklāt pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa ir apšaubījusi nevis Komisijas kvalifikāciju par jaunu atbalstu, bet tikai jebkāda paskaidrojuma attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērošanu neesamību. Tāpēc nevar uzskatīt, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā atšķirību starp pamatojumu un būtību, un tā bija tiesīga atzīt, ka strīdīgajā lēmumā ir jānorāda pamatojums attiecībā uz šīs tiesību normas piemērojamību, ņemot vērā, ka Komisijai šīs lietas sakarā bija jānorāda iemesli, kāpēc tā strīdīgos atbrīvojumus bija nolēmusi kvalificēt drīzāk par jaunu, nevis pastāvošu atbalstu.

Tiesas vērtējums

- 34 Lai lemtu par pamata pirmo daļu, saskaņā ar kuru Pirmās instances tiesa ir pārsniegusi lietas dalībnieku noteiktās strīda robežas, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pamatojuma neesamība vai nepietiekamība ir uzskatāma par būtisku formas prasību pārkāpumu EKL 230. panta izpratnē un ir absolūts pamats, ko Kapienu tiesa var izvirzīt vai kas tai pat ir jāizvirza pēc savas ierosmes (skat. it īpaši 1997. gada 20. februāra spriedumu lietā C-166/95 P Komisija/*Daffix*, *Recueil*, I-983. lpp., 24. punkts; 1998. gada 2. aprīļa spriedumu lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, *Recueil*, I-1719. lpp., 67. punkts; 2000. gada 30. marta spriedumu lietā C-265/97 P *VBA/Florimex* u.c., *Recueil*, I-2061. lpp., 114. punkts, kā arī 2008. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-413/06 P *Bertelsmann* un *Sony Corporation of America/Impala*, Krājums, I-4951. lpp., 174. punkts).
- 35 Pēc savas ierosmes izvirzot šādu pamatu, kuru lietas dalībnieki principā nav izvirzījuši, Kapienu tiesa nepārsniedz strīda, kuru tā izskata, robežas un nekādā veidā nepārkāpj procesuālos noteikumus attiecībā uz pienākumu prasības pieteikumā norādīt strīda priekšmetu un pamatus.
- 36 Līdz ar to Pirmās instances tiesa šajā gadījumā nav pārsniegusi savu kompetenci, pēc savas ierosmes izvirzot pamatu par pamatojuma neesamību strīdīgajā lēmumā.
- 37 No iepriekš minētā izriet, ka pamata pirmā daļa nav pamatota.
- 38 Attiecībā uz pamata otro daļu, saskaņā ar kuru Pirmās instances tiesa patiesībā pēc savas ierosmes izvirzījusi pamatu par strīdīgā lēmuma likumību pēc būtības, ir

jānorāda, ka Pirmās instances tiesa — kā izklāstīts pārsūdzētā sprieduma 63. punktā — atcēla šo lēmumu tāpēc, ka Komisijai, ņemot vērā minētā sprieduma 56.–62. punktā uzskaitītos īpašos apstākļus, šajā lietā bija jāizvērtē jautājums par Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta piemērojamību un šajā sakarā no tiesību viedokļa pietiekami jāpamato strīdīgais lēmums, nevis tikai jāapstiprina, ka šī tiesību norma šajā gadījumā nav piemērojama.

39 Tādējādi jākonstatē, ka pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa nekādā ziņā nav lēmusi ne par minētās tiesību normas piemērojamību pēc būtības, ne arī, vispārīgāk vērtējot, par lietas dalībnieku apspriesto jautājumu, proti, vai strīdīgie atbrīvojumi ir uzskatāmi par pastāvošu vai jaunu atbalstu.

40 Tāpēc Pirmās instances tiesai nevar pārmest, ka tā nav ņemusi vērā ar judikatūru atzīto atšķirību starp izvirzīto pamatu par pamatojuma neesamību vai nepietiekamību, kuru izvirzījusi Kopienu tiesa pēc savas ierosmes, un pamatu, kas attiecas uz likumību pēc būtības, kuru var izvērtēt tikai tad, ja to ir izvirzījis prasītājs (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Komisija/Sytraval* un *Brink's France*, 67. punkts).

41 Tāpēc arī pamata otrā daļa nav pamatota.

42 No visa iepriekš minētā izriet, ka pirmais apelācijas sūdzības pamats ir jānoraida.

Par otro apelācijas sūdzības pamatu, kas izriet no tā, ka Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi sacikstes principu un tiesības uz aizstāvību

Lietas dalībnieku argumenti

- 43 Ņemot vērā, ka pamats, kuru Pirmās instances tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir izvirzījusi pēc savas ierosmes, rakstveida un mutvārdu procesā šajā tiesā ne vien nav ticis apspriests, bet par to pat nav tikusi uzsākta diskusija, Komisija pārmet tiesai, ka tā ir pārkāpusi sacikstes un tiesību uz aizstāvību ievērošanas vispārējos principus.
- 44 Šajā sakarā Komisija atsaucas uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru par Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī (turpmāk tekstā — “ECPAK”) 6. pantu, saskaņā ar kuru tiesai pašai ir jāievēro sacikstes princips, it īpaši gadījumos, kad tā noraida apelācijas sūdzību vai izlemj strīdu, balstoties uz pamatu, kas izvirzīts pēc pašas ierosmes.
- 45 Turklāt Komisija apgalvo, ka sacikstes princips ir Koptienu tiesu vispārējs procesuāls princips, kuru Tiesa ir atzinusi par pamattiesībām, un ka Pirmās instances tiesai bija iespēja izdot rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu, lai uzaicinātu lietas dalībniekus apspriest pamatu, kuru tā vēlējās izvirzīt pēc savas ierosmes.
- 46 Atbildētājas būtībā apgalvo, ka saskaņā ar Pirmās instances tiesas Reglamenta 62. pantu šī tiesa var izmantot savu diskrecionāro varu, izdodot rīkojumu atsākt debātes, un ka no šī panta un šī paša reglamenta 113. panta izriet, ka pienākums uzklaut lietas dalībniekus pirms pamata izvirzīšanas pēc savas ierosmes attiecas tikai uz pamatiem par prasības nepieņemamību vai tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas. Turklāt tās atzīmē, ka gadījumā, ja Tiesa pēc savas ierosmes vēlas izvirzīt absolūtu pamatu, tai nav obligāti jāatsāk mutvārdu process.

47 Tāpat tās apgalvo, kā to atzīst arī Komisija, ka ECPAK nav piemērojama attiecībā uz publisko tiesību juridiskām personām un ka, pat ja sacikstes princips ir uzskatāms par pamattiesībām, tā piemērojamība ir jānosaka, ņemot vērā lietas dalībnieku statusu un lietas konkrētos apstākļus.

48 Šajā gadījumā saskaņā ar atbildētāju teikto sacikstes princips ticis ievērots, jo pārsūdzētais spriedums nav pamatots ar dokumentiem vai faktiem, kuri Komisijai nebija zināmi. Turklāt pamats, kuru tiesa izvirzījusi pēc savas ierosmes, attiecas nevis uz lietas būtību, bet gan uz būtiskas formas prasības pārkāpumu.

49 Turklāt Eiropas Kopienas intereses nav ietekmētas, jo nav pārkāptas Kopienu tiesības, tāpēc ka, pirmkārt, Komisijai netika noteikta ne civiltiesiskā, ne krimināltiesiskā atbildība, ne arī piemērots sods un, otrkārt, debašu atsākšana neļautu Komisijai izvirzīt argumentus, kas pārlicinātu Pirmās instances tiesu pēc savas ierosmes neizvirzīt pamatu par pamatojuma neesamību, jo šādu neesamību vēlāk vairs nevarētu labot.

Tiesas vērtējums

50 Sacikstes princips ir daļa no tiesībām uz aizstāvību. Tas ir piemērojams ikvienā tiesvedībā, kuras rezultātā Kopienu iestāde var pieņemt lēmumu, kas var būtiski ietekmēt personas intereses (skat. it īpaši 2001. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-315/99 P *Ismeri Europa/Revīzijas palāta*, *Recueil*, I-5281. lpp., 28. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Bertelsmann* un *Sony Corporation of America/Impala*, 61. punkts).

51 Kopienu tiesas nodrošina, lai sacikstes princips tiktu ievērots gan tajās notiekošajās tiesvedībās, gan arī, lai tās pašas to ievērotu.

- 52 Tā Tiesa jau ir atzinusi, pirmkārt, ka sacīkstes princips parasti nozīmē, ka procesa dalībniekiem ir tiesības iepazīties ar tiesā iesniegtajiem pierādījumiem un apsvērumiem un diskutēt par tiem (2008. gada 14. februāra spriedums lietā *C-450/06 Varec*, Krājums, I-581. lpp., 47. punkts), un, otrkārt, ka tiktu pārkāpts tiesību pamatprincips, ja tiesas nolēmums tiktu pamatots ar faktiem un dokumentiem, ar kuriem nav varējuši iepazīties paši lietas dalībnieki vai viens no viņiem un attiecībā uz kuriem lietas dalībnieki līdz ar to nav varējuši paust savu nostāju (1961. gada 22. marta spriedums apvienotajās lietās 42/59 un 49/59 *Snupat/Augstā iestāde, Recueil*, 101. un 156. lpp.; 2002. gada 10. janvāra spriedums lietā *C-480/99 P Plant u.c./Komisija un South Wales Small Mines, Recueil*, I-265. lpp., 24. punkts, kā arī 2003. gada 2. oktobra spriedums lietā *C-199/99 P Corus UK/Komisija, Recueil*, I-11177. lpp., 19. punkts).
- 53 Ikvienam Kopienų tiesā izskatāmas lietas dalībniekam, lai kāds arī būtu tā juridiskais statuss, ir jābūt iespējai izmantot sacīkstes principu savā labā. Tādējādi arī Kopienų iestādes, ja tās ir lietas dalībnieki, var uz to atsaukties.
- 54 Arī tiesai pašai ir jāievēro sacīkstes princips, it īpaši gadījumā, kad tā izskata lietu pēc pamata, kuru tā ir izvirzījusi pēc savas ierosmes (pēc analogijas cilvēktiesību jomā skat. ECT 2003. gada 18. decembra spriedumu lietā *Skondrianos* pret Grieķiju, 29. un 30. punkts; 2005. gada 13. oktobra spriedumu lietā *Clinique des Acacias* u.c. pret Franciju, 38. punkts, kā arī 2006. gada 16. februāra spriedumu lietā *Prikyan* un *Angelova* pret Bulgāriju, 42. punkts).
- 55 Kā būtībā apgalvojis ģenerālvokāts savu secinājumu 93.–107. punktā, sacīkstes princips parasti nenozīmē tikai to, ka katram procesa dalībniekam tiek piešķirtas tiesības iepazīties ar pierādījumiem un apsvērumiem, kurus tiesā iesniedzis otrs procesa dalībnieks, un tos apspriest, un aizliedz ne tikai to, ka Kopienų tiesa pamato savu nolēmumu ar faktiem un dokumentiem, ar kuriem lietas dalībnieki nav varējuši iepazīties un tādējādi attiecībā uz tiem nav varējuši sagatavot savu nostāju. Tas parasti nozīmē arī lietas dalībnieku tiesības iepazīties ar tādiem tiesību pamatiem, kurus tiesa ir izvirzījusi pēc savas ierosmes un ar kuriem tā vēlas pamatot savu lēmumu, un tos apspriest.

- 56 Lai izpildītu prasības saistībā ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu, ir svarīgi, lai lietas dalībnieki būtu iepazinušies un varētu diskutēt par tiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, kas noteiks tiesvedības iznākumu.
- 57 Tādējādi, izņemot īpašus gadījumus, it īpaši tos, kas paredzēti Kapienu tiesu reglamentos, Kapienu tiesa nevar balstīt savu lēmumu uz tiesību pamatu, ko tā izvirzījusi pēc savas ierosmes, pat ja tas ir absolūts pamats un izriet, kā tas ir šajā gadījumā, no pamatojuma neesamības strīdīgajā lēmumā, iepriekš nezaicinot lietas dalībniekus iesniegt savus apsvērumus par minēto pamatu.
- 58 Turklāt līdzīgā kontekstā, kas ir saistīts ar ECPAK 6. pantu, Tiesa ir atzinusi, ka, tieši ņemot vērā šo pantu un ikvienas ieinteresētās personas tiesību uz tiesvedību, kas balstīta uz sacīkstes principu, un tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu šīs tiesību normas izpratnē mērķi, Tiesa var pēc savas ierosmes vai pēc ģenerālvokāta priekšlikuma, vai arī pēc lietas dalībnieku lūguma izdot rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu saskaņā ar Reglamenta 61. pantu, ja tā uzskata, ka tai nav pietiekamas informācijas vai ka lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki nav apsprieduši (skat. 2000. gada 4. februāra rīkojumu lietā *C-17/98 Emesa Sugar, Recueil*, I-665. lpp., 8., 9. un 18. punkts, kā arī 2000. gada 10. februāra spriedumu apvienotajās lietās *C-270/97 un C-271/97 Deutsche Post, Recueil*, I-929. lpp., 30. punkts).
- 59 Diskrecionārā vara, kāda šajā sakarā ir Pirmās instances tiesai saskaņā ar tās Reglamenta 62. pantu, nevar tikt izmantota, neņemot vērā pienākumu ievērot sacīkstes principu.
- 60 Šajā gadījumā no lietas materiāliem un tiesas sēdes Tiesā izriet, ka Pirmās instances tiesa ar pārsūdzēto spriedumu ir atcēlusi strīdīgo lēmumu, balstoties uz pamatu, kuru tā bija izvirzījusi pēc savas ierosmes un kas izriet no EKL 253. panta pārkāpuma, pirms

tam neuzaicinot lietas dalībniekus mutvārdu vai rakstveida procesā iesniegt savus apsvērumus par minēto pamatu. Tādējādi Pirmās instances tiesa nav ievērojusi sacikstes principu.

61 Pretēji tam, ko apgalvo atbildētājas, sacikstes principa neievērošana negatīvi ietekmēja Komisijas intereses Tiesas Statūtu 58. panta izpratnē. Kā atzīmējis ģenerālvokāts savu secinājumu 114.–118. punktā, kaut arī pamatojuma neesamība patiešām ir uzskatāma par kļūdu, kas principā nevar tikt labota, šādas kļūdas konstatēšana tomēr izriet no vērtējuma, kuru veicot, kā noteikts pastāvīgajā judikatūrā, ir jāņem vērā noteikti elementi, kā to turklāt ir atgādinājusi arī Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 48. un 49. punktā. Šādu vērtējumu var nodot apspriešanai, it īpaši, ja tas attiecas nevis uz pamatojuma pilnīgu neesamību, bet gan uz pamatojumu konkrētam ar faktiem saistītam vai tiesību jautājumam. Šajā gadījumā Komisija, ja tai būtu bijusi iespēja iesniegt savus apsvērumus, būtu varējusi cita starpā izvirzīt tos pašus argumentus, kādi tika izvirzīti šīs apelācijas sūdzības ceturtajā un piektajā pamatā, kas minēti šī sprieduma 64.–67. punktā.

62 Ņemot vērā visus šos iemeslus, Komisijas izvirzītais otrais pamats ir jāatbalsta.

63 Turklāt Tiesa šajā gadījumā uzskata par atbilstošu pareizas tiesvedības interesēs kopā izvērtēt arī ceturto un piekto apelācijas sūdzības pamatu, ar kuriem Komisija būtībā apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi EKL 253. pantu tiktāl, ciktāl tā ir uzskatījusi, ka Komisija nav izpildījusi šajā pantā paredzēto pienākumu norādīt pamatojumu attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta piemērojamību.

Par ceturto un piekto apelācijas sūdzības pamatu, kas izriet no EKL 253. panta pārkāpuma

Lietas dalībnieku argumenti

- 64 Ar savu ceturto pamatu Komisija pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā ir pārkāpusi EKL 253. pantu, skatītu kopā ar EKL 87. panta 1. punktu, kā arī EKL 88. panta 1. punktu un noteikumiem par tiesvedības norisi valsts atbalsta jomā.
- 65 Attiecībā uz šo pamatu Komisija cita starpā apgalvo, ka strīdīgā lēmuma pamatojums pierāda, ka strīdīgie atbrīvojumi vienmēr bijuši uzskatāmi par atbalstu kopš to ieviešanas brīža, jo minētais lēmums gan atbilstošā juridiskā līmenī, gan saskaņā ar judikatūras prasībām pierāda, ka minētie atbrīvojumi varēja ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļot konkurenci. Šādos apstākļos, pēc Komisijas domām, nebija sīkāk jāpaskaidro iemesli, kuru dēļ nebija piemērojams Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkts. Turklāt, pat pieņemot, ka strīdīgie atbrīvojumi nebija uzskatāmi par atbalstu to ieviešanas brīdī, no minētā izrietētu, ka tie nav uzskatāmi par atbalstu arī tagad, kā to kļūdaini apgalvoja dažas prasītājas pirmajā instancē, nevis ka tie ir uzskatāmi par pastāvošu atbalstu, kā to norādījusi Pirmās instances tiesa.
- 66 Sava piektā pamata ietvaros Komisija apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi arī EKL 253. pantu, skatītu kopā ar EKL 87. panta 1. punktu un 88. panta 1. punktu un Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunktu, kā arī pienākumu pamatot savus spriedumus.
- 67 Attiecībā uz šo pamatu Komisija cita starpā apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka īpašie apstākļi, kas visi attiecas uz Padomes vai Komisijas rīcību, prasīja, lai strīdīgais lēmums ietvertu īpašu pamatojumu

attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta piemērojamību, kaut arī valsts atbalsta, pastāvoša vai jauna, jēdziens, kuram ir objektīvs raksturs, nevar būt atkarīgs no iestāžu rīcības vai paziņojumiem, it īpaši, ja šī rīcība vai paziņojumi nav saistīti ar valsts atbalsta pārbaudes procedūru. Turklāt šāds vērtējums būtu pretrunā ar to, ko Tiesa atzinusi 2006. gada 22. jūnija spriedumā apvienotajās lietās C-182/03 un C-217/03 *Belģija un Forum 187/Komisija* (Krājums, I-5479. lpp.).

68 Atbildot uz ceturto pamatu, atbildētājas it īpaši apgalvo, ka Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērošanas iemesli skaidri neizriet no strīdīgā lēmuma, kas tādējādi ir pretrunā prasībai par skaidru un nepārprotamu pamatojumu. Turklāt Pirmās instances tiesa esot pārmetusi Komisijai, ka tā nav izklāstījusi iemeslus, kuru dēļ tā uzskatīja, ka strīdīgie atbrīvojumi izkropļo konkurenci kopējā tirgū, kaut arī iepriekš šķitis, ka Komisijai ir cits vērtējums. Šajā kontekstā Pirmās instances tiesa, ņemot vērā judikatūru, pamatoti ir atzinusi, ka Komisijai bija jānorāda iemesli, kas liecinātu par to, ka tā ir veikusi analīzi, kura pamato šādu secinājumu. Ar šo pamatu Komisija faktiski esot vēlējusies kompensēt pamatojuma neesamību strīdīgajā lēmumā un panākt, ka Tiesa lemj par jautājumiem pēc būtības, kas nav saistīti ar šo pamatojuma neesamību.

69 Atbildot uz piekto pamatu, atbildētājas apgalvo, ka Pirmās instances tiesa nav noliegusi valsts atbalsta jēdziena objektīvo raksturu, bet tikai uzskatījusi, ka, ņemot vērā Padomes agrākos lēmumus un tiesisko paļāvību, kāda tām bija attiecībā uz strīdīgo atbrīvojumu likumību, Komisijai savā lēmumā bija jāpaskaidro iemesli, kas tai lika objektīvi secināt, ka Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkts nav piemērojams. Tā kā lēmuma pamatojumam ir jābūt šī lēmuma pamata daļā, Komisijas sniegtie paskaidrojumi nevarēja kompensēt pamatojuma neesamību.

Tiesas vērtējums

- 70 Saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunktu atbalsts tiek uzskatīts par pastāvošu atbalstu, ja tā ieviešanas laikā tas nav bijis atbalsts, bet pēc tam kopējā tirgus attīstības dēļ — dalībvalstij neieviešot izmaiņas — tas kļuvis par atbalstu.
- 71 Jēdzienu “kopējā tirgus attīstība” var saprast kā ekonomiska un juridiska rakstura izmaiņas attiecīgajā nozarē īstenotā pasākuma rezultātā, un tas neattiecas, piemēram, uz gadījumu, kad Komisija maina savu vērtējumu, pamatojoties uz noteikumu valsts atbalsta jomā stingrāku piemērošanu (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās Beļģija un *Forum 187*/Komisija, 71. punkts).
- 72 Vispārīgāk runājot, valsts atbalsta, pastāvoša vai jauna, jēdziens atbilst objektīvajai situācijai. Kā apgalvo Komisija, šis jēdziens nav atkarīgs no iestāžu rīcības vai paziņojumiem.
- 73 Tieši tāpēc Tiesa, atgādinājusi, ka EKL 253. pantā paredzētajam pienākumam norādīt pamatojumu Kopienu aktā ir jāatbilst konkrētā tiesību akta raksturam, iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās Beļģija un *Forum 187*/Komisija 137. punktā ir atzinusi, ka Komisijai nevar uzlikt pienākumu norādīt iemeslus, kāpēc tā iepriekšējos lēmumos atšķirīgi novērtējusi attiecīgo režīmu.
- 74 It īpaši tā tas ir gadījumā, kad, iespējams, atšķirīgu vērtējumu attiecīgajam valsts pasākumam Komisija iepriekš ir veikusi, kā tas ir šajā gadījumā, procedūras, kas nav valsts atbalsta pārbaudes procedūra, ietvaros.

- 75 Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 56.–62. punktā izklāstītie apstākļi — kas attiecas galvenokārt uz faktu, pirmkārt, ka laikā, kad Padome pieņēma lēmumus, ar kuriem tika atļauts piešķirt strīdīgos atbrīvojumus, Komisija uzskatīja, ka šie atbrīvojumi neizkropļo konkurenci un nerada šķēršļus kopējā tirgus efektīvai darbībai, un, otrkārt, ka minētie lēmumi ļāva domāt, ka šos atbrīvojumus nevar kvalificēt kā valsts atbalstu — nav tādi, kas principā uzliktu Komisijai pienākumu pamatot strīdīgo lēmumu attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērojamību.
- 76 Rezultātā juridiski kļūdainu iemeslu dēļ Pirmās instances tiesa ir atcēlusi strīdīgo lēmumu, uzskatot, ka, ņemot vērā šos apstākļus, Komisijai šajā gadījumā bija jāizskata jautājums par šīs tiesību normas piemērojamību un minētajā lēmumā jāsniedz konkrēts pamatojums šajā sakarā un ka, to neizdarījusi, Komisija ir pārkāpusi EKL 253. pantu.
- 77 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 253. pantā prasītajam pamatojumam ir jābūt pielāgotam attiecīgā akta būtībai un tam nepārprotami un viennozīmīgi jāatspoguļo iestādes — akta autores — argumentācija, lai ļautu ieinteresētajām personām noskaidrot pieņemtā akta pamatojumu un kompetentajai tiesai veikt pārbaudi. Prasība norādīt pamatojumu ir jāizvērtē, ņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus, tostarp akta saturu, izvirzīto pamatu būtību un akta adresātu vai citu personu, kuras šis akts skar tieši un individuāli, iespējamās intereses saņemt paskaidrojumus. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu precizēti visi atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo jautājums, vai akta pamatojumā ir izpildītas EKL 253. panta prasības, ir jāizvērtē, ņemot vērā ne tikai šī panta formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī visas tiesību normas, kas regulē attiecīgo jomu (skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā Komisija/Sytraval un *Brink's France*, 63. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī lietā *Bertelsmann* un *Sony Corporation of America/Impala*, 166. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 78 Šajā lietā strīdīgā lēmuma 58.–64. punktā Komisija vispirms ir izklāstījusi iemeslus, kāpēc tā uzskata, ka strīdīgie atbrīvojumi ir ar kopējo tirgu nesaderīgs atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, konstatējot, ka tie piešķir priekšrocības noteiktiem

uzņēmumiem, ka šīs priekšrocības tiek piešķirtas ar valsts līdzekļu starpniecību, ka tās ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm un ka tās izkropļo vai draud izkropļot konkurenci.

- 79 It īpaši strīdīgā lēmuma pamatojuma 60. punktā Komisija ir atzīmējusi, ka strīdīgie atbrīvojumi samazina viena ieguldījuma izmaksas, tādējādi piešķirot priekšrocības saņēmējiem, kas atrodas labvēlīgākā situācijā nekā citi uzņēmumi, kas izmanto minerāleļļas citās nozarēs vai reģionos. Minētā lēmuma 61. un 62. punktā tā ir norādījusi, pirmkārt, ka saņēmēju un Francijas Republikas apsvērumi apstiprina, ka akcīzes nodoklis ticis pazemināts ar skaidru mērķi, proti, ar samazinātām izmaksām celt saņēmēju konkurētspēju attiecībā pret to konkurentiem, un, otrkārt, ka dalībvalstu starpā notiek tirdzniecība ar alumīnija oksīdu, tai skaitā Grieķijā, Spānijā, Vācijā un Ungārijā ražoto, un ka tāpēc var pieņemt, ka strīdīgie atbrīvojumi ietekmē Kopienas iekšējo tirdzniecību un izkropļo vai draud izkropļot konkurenci.
- 80 Strīdīgā lēmuma 65.–70. punktā Komisija turpinājumā ir izklāstījusi iemeslus, kāpēc tā uzskata, ka strīdīgie atbrīvojumi ir uzskatāmi par jaunu, nevis pastāvošu atbalstu Regulas Nr. 659/1999 1. panta noteikumu izpratnē. Tādējādi tā ir paskaidrojusi, ka minētie atbrīvojumi nepastāvēja, pirms Līgums bija stājies spēkā trijās attiecīgajās dalībvalstīs, ka tie nekad nav tikuši analizēti vai atļauti saskaņā ar noteikumiem, kas regulē valsts atbalstu, ka tie nekad nav tikuši paziņoti un, visbeidzot, ka minētās regulas 1. panta b) punkta v) apakšpunkts šajā gadījumā nav piemērojams.
- 81 Kaut arī strīdīgajā lēmumā Komisija šo pēdējo jautājumu nav apskatījusi sīkāk, no visiem minētajiem apsvērumiem tomēr skaidri izriet, ka, pēc tās domām, strīdīgie atbrīvojumi nav kļuvuši par valsts atbalstu kopējā tirgus attīstības rezultātā, bet tie tādi ir bijuši jau no to ieviešanas brīža, kā rezultātā Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkts šajā gadījumā nav piemērojams.

- 82 Turklāt ir skaidrs, ka prasītājas pirmajā instancē nav iesniegušas apsvērumus, kas norādītu uz jebkādu kopējā tirgus attīstību kopš strīdīgo atbrīvojumu ieviešanas, kam vajadzēja būt par iemeslu, lai Komisija savā atbildē izklāstītu iemeslus, kāpēc tā uzskata, ka Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkts šajā gadījumā nav piemērojams.
- 83 Turklāt no strīdīgā lēmuma apsvērumiem skaidri izriet, ka, kaut arī laikā, kad Padome pieņēma lēmumus, ar kuriem tika atļauts piešķirt strīdīgos atbrīvojumus, Komisija uzskatīja, ka tie neizkropļo konkurenci un nerada šķēršļus iekšējā tirgus efektīvai darbībai, tomēr minētie atbrīvojumi nekad nav tikuši analizēti vai atļauti saskaņā ar noteikumiem, kas regulē valsts atbalstu, uz kuru pamata Komisija nonāca pie pretēja secinājuma. Tāpat šajā sakarā ir jākonstatē, ka fakts, ka minētie lēmumi tika pieņemti pēc Komisijas priekšlikuma un ka tajos nekas netika pieminēts attiecībā uz iespējamo nesaderību ar šiem noteikumiem, bija pamats tam, ka strīdīgā lēmuma pamatojuma 95.–100. punktā tika norādīts īpašs pamatojums, saskaņā ar kuru Komisija secināja, ka atbalsta, kas izrietēja no atbrīvojumiem, kuri tika piešķirti līdz 2002. gada 2. februārim, atgūšana no saņēmējiem būtu pretrunā tiesiskās palāvības aizsardzības un tiesiskās drošības principiem.
- 84 Tādējādi, ņemot vērā it īpaši strīdīgā lēmuma raksturu un saturu, noteikumus, kas regulē valsts atbalstu, un interesi saņemt paskaidrojumus, kāda var būt adresātiem un personām, kuras minētais lēmums skar tieši un individuāli, šķiet, ka minētā lēmuma pamatojums atbilst prasībām, kas paredzētas šī sprieduma 77. punktā minētajā judikatūrā un, kā apgalvo Komisija, ka tajā nebija obligāti jāietver īpaši paskaidrojumi attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērojamību šajā lietā.
- 85 No minētā izriet, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, atzīstot, ka Komisija nav izpildījusi EKL 253. pantā paredzēto pienākumu norādīt pamatojumu attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērojamību šajā lietā.

86 Tādējādi ir jāatbalsta arī apelācijas sūdzības ceturtais un piektais pamats.

87 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus un neesot nepieciešamībai izvērtēt pārējos lietas dalībnieku argumentus un pamatus, pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ daļā, kurā ticis atcelts strīdīgais lēmums, pamatojoties uz to, ka attiecībā uz šo lēmumu Komisija nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērojamību, un daļā, kurā Komisijai ticis piespriests pašai segt savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzināt prasītājam radušos tiesāšanās izdevumus, tai skaitā tos, kas ir saistīti ar pagaidu noregulējuma tiesvedību lietā T-69/06 R.

Par lietas nodošanu atpakaļ Pirmās instances tiesai

88 Atbilstoši Tiesas Statūtu 61. panta pirmajai daļai, ja tiek atcelts Pirmās instances tiesas spriedums, Tiesa var pati pieņemt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma taisīšanai Vispārējā tiesā.

89 Šajā gadījumā, tā kā Pirmās instances tiesa nevienu no lietas dalībnieku izvirzītajiem pamatiem nav izskatījusi pēc būtības, Tiesa uzskata, ka šis strīds nevar tikt izskatīts. Tādējādi apvienotās lietas ir jānodod atpakaļ sprieduma taisīšanai Vispārējā tiesā.

Par tiesāšanās izdevumiem

90 Tā kā lietas tiek nodotas atpakaļ sprieduma taisīšanai Vispārējā tiesā, lēmuma par tiesāšanās izdevumiem apelācijas tiesvedībā pieņemšana tiek atlikta.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) **atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2007. gada 12. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 un T-69/06 Īrija u.c./Komisija daļā, kurā:**

- **ticis atcelts Komisijas 2005. gada 7. decembra Lēmums 2006/323/EK saistībā ar Francijas, Īrijas un Itālijas īstenoto atbrīvojumu no akcīzes nodokļa minerāleļļām, ko attiecīgi Gardānas reģionā, Šenonas reģionā un Sardīnijā izmanto par kurināmo alumīnija oksīda ražošanā, pamatojoties uz to, ka saistībā ar šo lēmumu Eiropas Kopienu Komisija nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu attiecībā uz Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88. panta] piemērošanai, 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērojamību, un**

- **Eiropas Kopienu Komisijai ticis piespriests segt savus, kā arī atlīdzināt prasītāju tiesāšanās izdevumus, tai skaitā tos, kas ir saistīti ar pagaidu noregulējuma tiesvedību lietā T-69/06 R;**

- 2) **apvienotās lietas T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 un T-69/06 nodot atpakaļ Eiropas Savienības Vispārējai tiesai;**

- 3) **lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlikt.**

[Paraksti]